

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

P/12/162
LPO-4101-04-14/2012

Poznań, dnia 25 lipca 2012 r.

**Pani
Elżbieta Bijaczewska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Poznaniu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej „ustawa o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła kontrolę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu (dalej „PCPR” lub „Centrum”), w zakresie sprawowania nadzoru nad działalnością warsztatów terapii zajęciowej oraz nad prawidłowością wykorzystania przez warsztaty środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej „Fundusz”). Kontrolą objęto lata 2010-2012 (do 31 marca).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 lipca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, nadzór Centrum nad działalnością warsztatów terapii zajęciowej.

1. Na terenie powiatu poznańskiego, w latach 2010-2011 (do 14 grudnia), funkcjonowały cztery warsztaty terapii zajęciowej (dalej „warsztaty”), prowadzone przez: Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu, Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w Komornikach, Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu w Poznaniu i Stowarzyszenie Kulturalne im. Praksedy Lemańskiej w Dopiewie. Uczestnikami warsztatów prowadzonych przez te podmioty było, do dnia 14 października 2010 r., łącznie 125 osób, a od dnia 15 października 2010 r. - 130 osób.

Od dnia 15 grudnia 2011 r., na terenie powiatu poznańskiego rozpoczęły działalność kolejne dwa warsztaty, prowadzone przez: Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Razem” w Drzągowie oraz Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i ich Rodzin „Roktar” w Rokietnicy. Uczestnikami warsztatów prowadzonych przez te podmioty było łącznie 40 osób.

Wniosek Stowarzyszenia w Rokietnicy o dofinansowanie ze środków Funduszu kosztów utworzenia i działalności warsztatu, PCPR rozpatrzyło w trybie określonym w § 3 i § 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej² (dalej „rozporządzenie”). O złożeniu niekompletnego wniosku o dofinansowanie ze środków Funduszu kosztów utworzenia i działalności warsztatu przez Stowarzyszenie w Drzągowie, PCPR powiadomiło wnioskodawcę

¹ Dz. U. z 2012 poz. 82 ze zm.

² Dz. U. Nr 63, poz. 587.

dopiero po 44 dniach od jego złożenia. Powiadomienie takie, w myśl § 3 ust. 4 rozporządzenia, należało wystosować w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

Stowarzyszenie w Drżągowie, wraz z wnioskiem o dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności warsztatu, złożyło w PCPR listy uczestników zawierające ich dane osobowe, w tym informacje o stanie zdrowia oraz kserokopie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności tych osób. Dane o stanie zdrowia są danymi szczególnie chronionymi, a na administratorów tych danych, ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych³, nakłada bardziej rygorystyczne obowiązki niż na administratorów danych „zwykłych”. Informacje o kandydatach na uczestników warsztatu, w myśl § 3 ust. 3 pkt 6 rozporządzenia, we wniosku o dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności warsztatu, powinny być ograniczone do zgłoszenia kandydatów, z określeniem stopni i rodzajów ich niepełnosprawności, łącznie z wynikającym z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wskazaniem do rehabilitacji w formie terapii zajęciowej oraz z podaniem wieku kandydatów. PCPR, jako jednostka sprawująca nadzór nad działalnością warsztatu oraz biorąca udział w ocenie wniosku, powinno podjąć działania w celu ograniczenia treści składanych wniosków i załączonych do nich dokumentów, jedynie do tych wskazanych w § 3 ust. 3 rozporządzenia.

2. Centrum, w każdym z lat 2010-2011, zgodnie z art. 10b ust. 6a ustawy o rehabilitacji, przeprowadzało kontrole wszystkich działających w tym czasie na terenie powiatu poznańskiego warsztatów. Zakres tych kontroli nie obejmował zagadnień związanych z prawidłowością wykorzystania środków Funduszu, co było niezgodne z § 22 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, PCPR kierowało do jednostek prowadzących warsztaty – w terminie wskazanym w § 22 ust. 4 rozporządzenia – pisemne informacje o wynikach przeprowadzonych kontroli.

Nadzór PCPR nad działalnością warsztatu prowadzonego przez Stowarzyszenie w Swarzędzu był nieskuteczny, a kontrole przeprowadzone przez PCPR w warsztacie nie przyniosły efektów. Uzasadnieniem dla takiej oceny są ustalenia kontroli NIK przeprowadzonej w Stowarzyszeniu⁴. Z ustaleń kontroli NIK wynika m. in., że działająca w warsztacie rada programowa nie opracowywała dla uczestników warsztatu - odrębnie na każdy rok – indywidualnych programów rehabilitacji. Programy te, w myśl art. 10a ust. 3 ustawy o rehabilitacji, powinny stanowić podstawę prowadzonej w warsztacie terapii, a obowiązek corocznego ich opracowywania dla każdego uczestnika warsztatu wynikał z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia. Ponadto w warsztacie, pomimo postanowień regulaminu organizacyjnego, nie prowadzono listy osób oczekujących na przyjęcie. Zgromadzono natomiast orzeczenia o niepełnosprawności 14 osób będących podopiecznymi Stowarzyszenia oraz wnioski o przyjęcie złożone przez siedem osób. Tylko na jednym z tych wniosków odnotowano datę jego złożenia w warsztacie. Brak listy oczekujących oraz sposób gromadzenia i dokumentowania terminów zgłoszeń chęci uczestnictwa w warsztacie, mogą budzić wątpliwości co do jednolitego stosowania kryteriów przyjęcia do warsztatu.

W warsztacie, na stanowisku instruktora terapii zajęciowej zatrudniono (w wymiarze ½ etatu), w dniu 30 września 2011 r., osobę z wykształceniem średnim zawodowym, z tytułem zawodowym plastyk. Osoba ta nie spełniała wymogów umowy z dnia 6 kwietnia 2011 r. o dofinansowaniu kosztów działalności bieżącej warsztatu, w myśl której, zatrudnieni w warsztacie terapeuci powinni posiadać wykształcenie średnie w kierunku terapii zajęciowej lub wyższe o kierunku psychologia lub pedagogika specjalna (§ 3 ust. 2 pkt „b” umowy).

Ponadto, Stowarzyszenie prowadzące warsztaty w Swarzędzu, nie zapewniło ochrony danych osobowych uczestników warsztatu. Przetwarzanie danych osobowych uczestników przez kadrę warsztatu, w tym informacji o stanie zdrowia, odbywało się wbrew art. 27 i art. 37 ustawy o ochronie danych osobowych. Administrator danych, wymagane upoważnienie nadał tylko pracownikowi administracyjno-biurowemu warsztatu. Upoważnień takich nie nadano pozostałym pracownikom biorącym udział w przetwarzaniu danych osobowych uczestników, w tym informacji o stanie ich zdrowia. Dane o stanie zdrowia są danymi osobowymi szczególnie chronionymi, a nadzór PCPR nad działalnością warsztatu, sprawowany m. in. poprzez kontrolę, powinien zapobiec nieuprawnionemu ich przetwarzaniu.

3. PCPR, realizując dyspozycję § 21 ust. 3 rozporządzenia, dokonywało corocznie, w latach 2010-2011, oceny działalności warsztatów terapii zajęciowej. Oceny działalności warsztatu w Swarzędzu, dokonano jednak na podstawie niekompletnych sprawozdań z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych przez warsztaty. Sprawozdania te nie zawierały informacji o liczbie uczestników, którzy poczynili postępy w zakresie zaradności osobistej i samodzielności, rehabilitacji społecznej i zawodowej (§ 21 ust. 2 pkt 2 lit. „e”

³ Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.

⁴ Kontrolę działalności warsztatu prowadzonego przez Stowarzyszenie w Swarzędzu, NIK przeprowadziła w okresie od 10 maja 2012 r. do 29 czerwca 2012 r.

rozporządzenia). PCPR nie podjęło żadnych działań w celu pozyskania kompletnych sprawozdań z działalności warsztatu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających należyty nadzór nad działalnością warsztatu terapii zajęciowej, w tym kontroli w zakresie działalności rady programowej, rzetelności składanych przez jednostki prowadzące sprawozdań oraz ochrony danych osobowych uczestników warsztatów.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.